

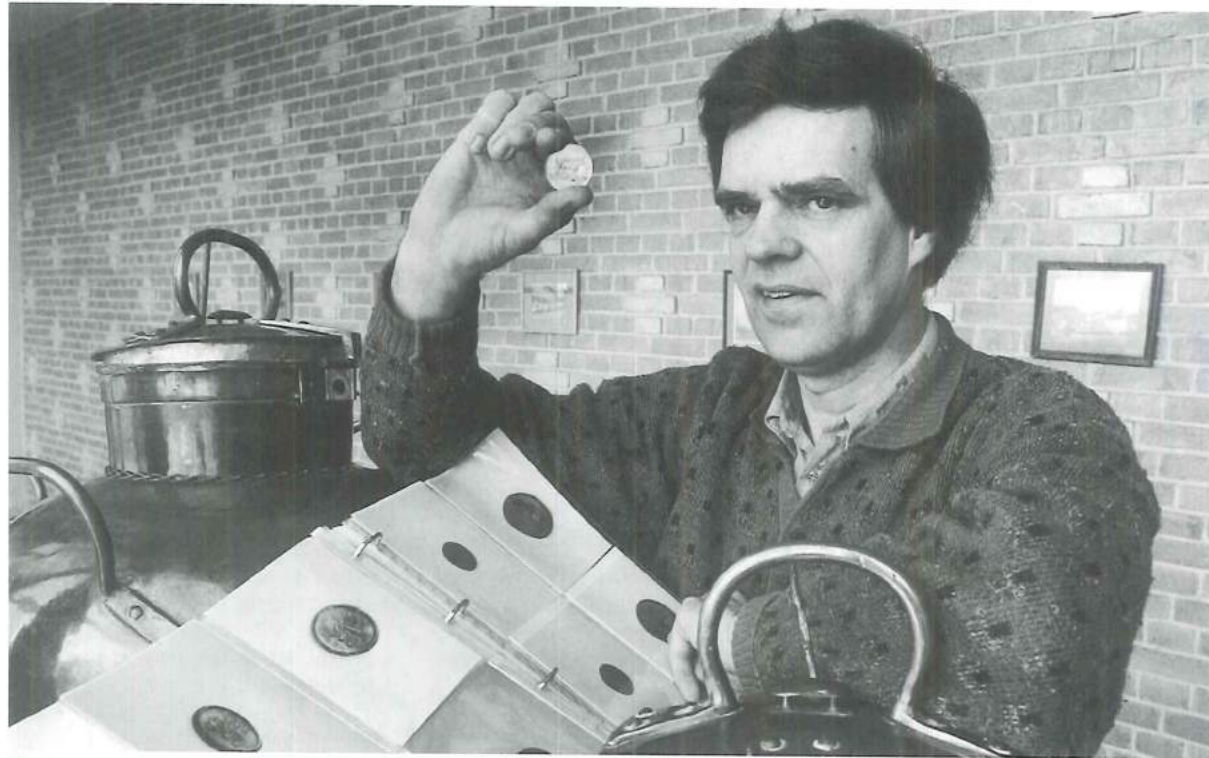
"Als kind verzamel je alles"

Ooit kreeg hij van zijn oom een duitje uit 1710. En daarmee was de basis gelegd voor het verzamelen van onder meer betaal- en reclamepenningen. Alex Kussendrager, kwaliteitsmedewerker van Melkunie Hilversum, is intussen de trotse bezitter van een gevarieerde collectie van munten en penningen. Maar wat hem vooral boeit is de geschiedenis die achter de soms onooglijke stukjes metaal schuil gaat.

"Als kind spaar je eigenlijk alles. Alles wat je te pakken kunt krijgen: munten uit de hele wereld, penningen overal vandaan. Maar naderhand blijkt dat het geen haalbare kaart is en dus moet je gaan specialiseren." Alex stapte over op koninkrijksmunten. "Dat vond ik bij nader inzien minder interessant en het werd mij ook te duur. Daar is al zoveel over bekend en opgeschreven, er blijft weinig te ontdekken over." En dus verplaatste hij zijn belangstelling naar provinciale munten van voor 1815 en wel uit West-Friesland. "Dat is een gevarieerd verzamelgebied. Je had in die tijd bijvoorbeeld Leeuwedaalders, geldstukken van ongeveer f 1,50 met een leeuw erop. Maar ook VOC-duiten die geëxporteerd werden naar Nederlands Indië. Die VOC-duiten werden in die periode ter plekke vervalst. Het is aardig om zo'n vervalsing te pakken te krijgen."

Loodjes

"Op een gegeven moment ben ik in het bezit gekomen van een bakenloodje." Een bakenloodje, nooit van gehoord! "Je bent niet de enige", lacht Alex. "Bakenloodjes, tonnenloodjes en vuurloodjes waren een soort belasting die de schippers aan de plaatselijke overheden moesten betalen. Je kunt ze vergelijken met het Eurovignet van tegenwoordig. De steden en waterschappen onderhielden vaartroutes voor de scheepvaart. Daar moesten de schippers belasting voor betalen: voor bakens,

■ Alex Kussendrager met zijn verzamelalbum. In zijn hand een reclamepenning van de zuivelindustrie: "Goed voor 1 liter of flesch melk"

tonnen en vuurtorens. Als bewijs daarvan kregen ze een loodje, met hun initialen erin. Die initialen waren nodig omdat ze hun loodjes anders 'verhuurden' aan andere schippers."

Van 1704 tot 1920 aan toe werden loodjes volop gebruikt. Vrijwel alle steden rond de vroegere Zuiderzee gaven die loodjes uit. Alex heeft intussen een aardige collectie loodjes opgebouwd. "Elke keer als ik iets

te weten probeerde te komen over die loodjes, bleek dat er vrijwel niets over bekend was. Noch bij scheepvaartmusea, noch in de literatuur.

Alleen bij het scheepsarcheologisch museum in Ketelhaven weet men er meer van. Samen met de conservator van dat museum en wat andere liefhebbers ben ik steeds meer aan de weet gekomen van de geschiedenis van de loodjes."

Armenkas

Alex heeft al zijn kennis over loodjes genoteerd in een lijvig boekwerk, voorzien van tal van illustraties, landkaarten en foto's.

"Het is nog lang niet af, maar misschien dat ik het op den duur op een eenvoudige manier kan laten vermenigvuldigen. Medewerkers van musea zeggen dikwijls: als jij iets over loodjes te weten komt, horen we dat graag. Het is ook een

Alex heeft naast de loodjesverzameling ook nog een aantal reclamepenningen. Twee van die penningen zijn ooit door de Nederlandse zuivelindustrie uitgegeven. Een zinken penning uit ± 1920 van de CMI uit den Haag en een messing penning van latere datum uit Hilversum. "Op de messing penning staat: Goed voor 1 liter of flesch melk." De precieze achtergrond kent Alex niet. "Misschien zijn er (oud)collega's die me er meer van kunnen vertellen." Alex is op zijn huisadres te bereiken onder nummer 0348-420286.

interessante historie. Een loodje van de stad Harlingen bijvoorbeeld, vermeldde de letters A K. Dat stond voor Armenkas. De inkomsten van de loodjes werden gebruikt om bijstand aan armen te verlenen. Een vroege vorm van sociale wetgeving."

"Wat ik er zo leuk aan vind? Het fascinerende is het ontdekken van de geschiedenis en het beantwoorden van vragen. In Nederland speuren tal van mensen de bodem af met metaaldetectoren. Als zij iets gevonden hebben, waarvan ze vermoeden dat het een bakenloodje is, bellen sommigen mij op. Die contacten en het feit dat je een beetje een expert wordt, dat boeit me enorm." ■

"Indien men dan de grootste (schepen boven de 12 last) dede betaalen jaarlyks twee en dertig stuyvers: ende klyndste zestien stuyvers, soo soude men ontvangen jaarlyx tweeduysend en driehondert gulden, 't geen een suffisante (een toereikende, red.) somme was om de ligten te onderhouden".

Zo schreven de commissarissen van pilotage op 21 september 1699 aan de Staten van Holland en West-Friesland als argument om drie vuurtorens op te richten ■